

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. I Oddział w P.
przy uczestnictwie P. S.

o wpis hipoteki przymusowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 października 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 29 października 2019 r., sygn. akt XV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej, mylnie określonej jako „skarga kasacyjna od wyroku Sądu Okręgowego w P.”, skarżący P. S. powołał się na nieważność postępowania wynikającą z nieprawidłowego umocowania pełnomocnika procesowego wnioskodawcy. Wskazał również na oczywistą zasadność skargi i występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Nieważność postępowania jest uchybieniem procesowym, które Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Jest to także jedna z przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. in fine nieważność postępowania może wynikać m.in. z nienależytego umocowania pełnomocnika procesowego. Należało jednak dostrzec, że twierdzenia wniosku, jak i materiał sprawy, nie dawały podstaw do przyjęcia, by w postępowaniu przed sądem drugiej instancji wnioskodawca działał przez pełnomocnika procesowego. Zarówno apelacja uczestnika, jak i postanowienie Sądu Okręgowego oddalające apelację, zostały doręczone bezpośrednio wnioskodawcy; wnioskodawca nie podjął również w toku postępowania apelacyjnego czynności procesowych przez pełnomocnika. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa w ramach oceny przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. badaniu przez Sąd Najwyższy podlega natomiast wyłącznie ewentualna nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, niepubl., z dnia 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, niepubl., z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, niepubl., z dnia 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15, niepubl., z dnia 20 kwietnia 2018 r., V CSK 595/17, niepubl., z dnia 20 marca 2019 r., I PK 63/18, niepubl., i z dnia 28 marca 2019 r., I UK 114/18, niepubl.).

Niedostrzeżenie przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 2 i art. 13 § 2 k.p.c.) może być w związku z tym rozważane jedynie w kontekście innych przyczyn kasacyjnych. Skarżący nie sformułował jednak w tym zakresie zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.); nie powołał się również na potrzebę wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Kwestia, czy zaniechanie przedłożenia prawidłowo uwierzytelnionego odpisu pełnomocnictwa procesowego

skutkuje każdorazowo nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c., a w konsekwencji, czy Sąd Okręgowy powinien in casu dostrzec tę nieważność z urzędu i wydać orzeczenie kasatoryjne, nie może być natomiast rozważana w aspekcie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jeżeli zważyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego prezentowane jest także stanowisko, według którego nieprawidłowe uwierzytelnienie kopii pełnomocnictwa nie jest równoznaczne z nienależytym umocowaniem pełnomocnika strony w rozumieniu art. 379 pkt 2 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2013 r., I UK 494/12, OSNP 2013, nr 23-24, poz. 285, z dnia 10 października 2013 r., II UK 104/13, OSNP 2015, nr 1, poz. 13, i z dnia 22 marca 2016 r., II UK 105/15, niepubl., a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2008 r., II UK 75/08, niepubl.). Wyklucza to uznanie zaskarżonego postanowienia - z tego powodu - za wadliwe w stopniu ewidentnym i widocznym na pierwszy rzut oka, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej - w przyjętym znaczeniu - nie świadczyły również pozostałe motywy wniosku, mając na względzie, że zgodnie z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2014 r., II CSK 54/14, OSNC 2015, nr 9, poz. 109, do którego odwołał się Sąd Okręgowy, podstawą wpisu hipoteki przymusowej może być również kopia decyzji poświadczona za zgodność z oryginałem przez organ, który ją wydał, względnie przez upoważnionego pracownika. Co się zaś tyczy zagadnienia prawnego, związanego z tym, że wpis hipoteki dotyczył jedynie ułamkowej części nieruchomości, nie zostało ono we wniosku sformułowane; skarżący nie wskazał w szczególności ani jego konkretnej treści, ani nie uzasadnił, dlaczego - jego zdaniem - ma ono precedensowe znaczenie lub może służyć rozwojowi prawa, a ponadto zaniechał wskazania argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen, a także możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia

11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw